

УДК 81'374.8-022.215

Хоменко А. Р.

студентка

Недашківська Т. Є.

к. філол. н., професор

завідувач кафедри слов'янської і германської філології та перекладу,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ТРУДНОЩІ ПОШУКУ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДПОВІДНИКІВ ПІД ЧАС ПЕРЕКЛАДУ

В умовах війни зросла актуальність польсько-українських перекладів через більш тісну взаємодію й комунікацію між країнами-партнерами, високий потік біженців та налагодження зв'язків із країнами західної Європи, серед яких і Польща — як основний репрезентант. Зросла необхідність в перекладі багатьох документів як з української на польську, так і

навпаки. Тому виникає актуальність дослідження, що полягає у вивченні мовних змін, які впливають на лексикологію польської та української мов у контексті теоретичного перекладознавства й практичного перекладу, оскільки наукових розвідок із цієї тематики репрезентовано вкрай мало.

Переклад є складним процесом, що вимагає від фахівця не лише розуміння літературної мови, її норм та правил, але й глибокого сприйняття тексту у єдності змісту та форми. Таким чином, перекладач має перекласти не лише слова та утворити з них речення щоб передати суть висловлення, а й врахувати нюанси змісту, контекст, ідіоми, лінгвокультурні особливості й виразність мови оригіналу [2].

Зважаючи на наведені вище тези, однією із найбільш поширених мовних труднощів під час перекладу можемо визначити еквівалентність. Пошук польсько-українських слів відповідників під час перекладу того чи того тексту або документу регламентується текстуально-нормативною еквівалентністю, яка, в свою чергу, передбачає дотримання в перекладі жанрових особливостей оригінального тексту, а також адміністративних, культурноетнічних, національних та мовних норм мови, на яку здійснюється переклад. Особливу увагу варто звертати на переклад аббревіатур, скорочень, назв посад та органів, інших власних назв, гербів та печаток тощо.

Складним елементом є також і переклад загальних даних про особу *імен (жіночі імена Ганна – Hanna або Ganna, Юлія – Yuliia чи Iuliia і так само чоловічі імена Григорій – Hryhorii або Grygorii, Андрій - Andriy чи Andrii); імен батька*, оскільки тут є різниця у лінгвокультурній традиції — польською - *imię ojca: Volodymyr*, українською— *Володимирович/Володимирівна*; року народження: українською - *двадцять перше вересня дві тисячі двадцять першого року*, а в польській мові це має бути записано в родовому відмінку: *dwudziestego pierwszego września dwa tysiące dwudziestego pierwszego roku* [1].

Особливий прошарок лексики, складної для перекладу становлять топоніми - *obwód kijowski – київська область, obwód połtawski – полтавська область, Czerniowce – Чернівці, Lwów – Львів*; назви національностей (оскільки творяться по-різному в українській та польській мовах) - *поляк/полька – Polak/Polka, німець/німка – Niemiec/Niemka*; різні види скорочень - *закон – Ust., стаття – Art., пункт – pkt* [1].

Варто також не забувати про інший складний момент – це передача стилістики й виразності тексту мови, з якої здійснюється переклад, оскільки кожна мова (навіть якщо зважати на спорідненість польської та української) має свої особливості у вираженні номенів, почуттів, емоцій тощо. Вирішення цієї проблеми вимагає від перекладача глибокого розуміння культури та літературних традицій обох мов, що дає можливість відтворити справжній авторський стиль у перекладі.

Підсумовую зазначимо, що важко переоцінити важливість професії перекладача у сучасному суспільстві, де її актуальність тільки зростає, адже в умовах війни потреба у перекладі великої кількості документації зростає у рази, а перекладачі мають володіти не лише мовним матеріалом бездоганно, а й бути обізнаними із культурно-етнічними рисами, проблемними моментами, на які варто звернути увагу та бути готовими до виникнення імовірних труднощів під час здійснення перекладу.

Список літератури

1. Дергач О.О, Особливості перекладу польсько-українських текстів офіційно-ділового стилю в умовах війни. Кваліфікаційна робота. Запоріжжя, 2023, 59 с.

2. Основні мовні труднощі у процесі перекладу, електронний ресурс, режим доступу: Основні мовні труднощі у процесі перекладу (дата звернення 05.11.2024)